

Литература

1. Зорькин В.Д. Конституционный Суд России в европейском правовом поле // Журнал российского права. – 2005. – № 3. – С. 5-6.
2. Конфорти Б. Международное право в практике европейских судов // Российский ежегодник Международного права. – 1995. – С.-Пб., Россия-Нева. – С. 156.
3. Francioni F., Conforti B. Enforcing international human rights in domestic courts. Martinus Nijhoff Publishers, 1997, 466 p.

УДК 342.413(043.2)

Белкін Л. М., к.т.н., с.н.с.,
Консалтингова фірма «Аналітик»,
м. Краматорськ, Донецька область, Україна

НЕВІДПОВІДНІСТЬ «РЕФОРМОВАНОГО» КАСУ 2017 РОКУ «РЕФОРМОВАНИЙ» КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ 2016 РОКУ

Конституційну судову реформу 2016 року її розробники фактично запроваджували за принципом «є дві думки щодо змін до Конституції: наша (розробників) і неправильна». В результаті не були почуті пропозиції навіть членів конституційної комісії [1], не кажучи вже про критичні зауваження, які висловлювалися «сторонніми» спеціалістами-практиками [2-5 та ін.]. Тому помилки, які були очевидними ще до прийняття змін до Конституції, не забарилися проявитися при прийнятті процесуальних судових кодексів, не витримавши передбачуваної апробації практикою. Адже прагматично налаштовані автори процесуальних кодексів були вимушені відступити від окремих новел Конституції, оскільки ці новели не вкладалися у «прокрустове ложе» практичної реалізації. Суттєві відступлення від новел Конституції України 2016 року (щодо процесуального становища сторін) при створенні редакцій процесуальних кодексів 2017 року можна прослідкувати на прикладі Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ) 2017 року.

1. Часткове «подолання» «адвокатської монополії». За нововведеною ст. 131-2 Конституції України, **«виключно адвокат здійснює представництво** іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [тут і нижче усі шрифтові виділення зроблені мною – Авт.]. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена».

З метою часткового подолання цієї монополії автори процесуальних

кодексів 2017 року, в обхід Конституції України, ввели нове поняття – «самопредставництво». Відповідно до ст. 55 КАСУ, сторона, третя особа, а також особа, якій законом надано право звертатися до суду в інтересах іншої особи, може брати участь в судовому процесі особисто (самопредставництво) та (або) через представника (ч. 1). Юридична особа бере участь у справі через свого керівника або члена виконавчого органу, уповноваженого діяти від її імені відповідно до закону, статуту, положення (самопредставництво юридичної особи), або через представника (ч. 3). Відповідно до ст. 57 КАСУ, представником у суді може бути адвокат або законний представник (ч. 1).

Таким чином, самопредставництво є альтернативою адвокатському представництву і розширює сферу представництва без адвоката, хоча у ст. 131-2 Конституції України *такої альтернативи не передбачено*. В принципі «самопредставництво» фізичної особи формально не суперечить ст. 131-2 Конституції України, оскільки з самого початку було зрозуміло, що у цій нормі мова йде про обмеження саме представництва. Що ж стосується юридичних осіб, то так зване «самопредставництво» прямо суперечить ст. 131-2 Конституції України, оскільки керівник юридичної особи – це теж її представник, як це зазначено, наприклад, у ч. 5 ст. 65 Господарського кодексу України.

Певна плутанина закладена і у конституційне визначення «малозначний спір» як вид спору, який може розглядатися без обов'язкової участі адвокатів. КАСУ це поняття не використовує. Отож відповідно до ч. 1 ст. 57 КАСУ, у справах *незначної складності* та в інших випадках, визначених цим Кодексом, представником може бути фізична особа, яка відповідно до ч. 2 ст. 43 цього Кодексу має адміністративну процесуальну дієздатність. І таке формулювання не відповідає формулюванню ст. 131-2 Конституції України.

2. Невідповідність умов апеляційного оскарження за процесуальними кодексами Конституції України. Пункт 8 статті 129 Конституції України в редакції 2016 року передбачає таку засаду судочинства, як «забезпечення права на *апеляційний перегляд справи* та у визначених законом випадках – на касаційне оскарження судового рішення». З приводу формулювання «*апеляційний перегляд справи*» ще у статті [5] автор вказував, що по ходу розгляду конкретної справи можуть прийматися проміжні судові рішення, які за їх суттю належить оскаржити, але відповідно до наведеного формулювання оскаржені бути не можуть [5, с. 27]. Прийняті процесуальні кодекси 2017 року підтвердили цю позицію та передбачили оскарження таких проміжних судових рішень *до завершення розгляду справи*.

Так, відповідно до ст. 241 КАСУ, судовими рішеннями є: ухвали; рішення; постанови. Розгляд справи по суті судом першої інстанції закінчується ухваленням рішення суду. Відповідно до ст. 294 КАСУ,

окремо від рішення суду, тобто фактично *до завершення розгляду справи по суті*, можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали суду першої інстанції щодо забезпечення доказів, відмови в забезпеченні доказів, скасування ухвали про забезпечення доказів; забезпечення позову, заміни заходу забезпечення позову; передачі справи на розгляд іншого суду; призначення експертизи; зупинення провадження у справі; заміни чи відмови у заміні сторони у справі (процесуальне правонаступництво), деякі інші. Оскарження таких ухвал фактично до закінчення розгляду справи не відповідає конституційному формулюванню «*апеляційний перегляд справи*».

Література

1. Матола В. «Болванка» судової реформи: без очищення і з монополією для адвокатів / В. Матола // LB.ua [Електронний ресурс] – 05.10.2015 р. – Режим доступу : https://lb.ua/news/2015/09/05/315199_bolvanka_sudovoi_reformi_bez.html
2. Гошовський В. Судебная реформа для нас или для реформаторов? / В. Гошовський // Ліга.Блоги [Електронний ресурс] – 23.12.2015 р. – Режим доступу : <http://uainfo.org/blogosphere/politika/1450873775-sudebnaya-reforma-dlya-nas-ili-dlya-reformatorov-liga-blogi-.html>
3. Ставнийчук М. Независимое правосудие под патронатом президента / М. Ставнийчук // Зеркало Недели. Украина [Електронний ресурс] – 22.01.2016 р. – Режим доступу : <http://gazeta.zn.ua/internal/nezavisimoe-pravosudie-pod-patronatom-prezidenta-.html>
4. Головань І. Правнича монополія або позбавлення конституційного права / І. Головань // Українська правда [Електронний ресурс] – 03.02.2016 р. – Режим доступу : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/golovan/56b1e88c7be18/>
5. Белкін Л. Проект Закону № 3524: конституційна реформа у сфері правосуддя як крок назад у побудові правової держави / Л. Белкін // Юридична газета. – 15.12.2015 р. – № 50-51 (496-497). – С. 26-28.

УДК 347.73(043.2)

Бульба А. С., студентка,
Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна
Науковий керівник: Армаш Н. О., д.ю.н., доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Сплата податків - це те суспільне явище, що стосується безпосередньо кожного. Стаття 67 Конституції України закріплює загальний обов'язок сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених чинним